

DORPSVISIE EENRUM

Dorpsvisie Eenrum

Onderwerpen:

- Inleiding – Geschiedenis
- Dorpsvisie
- In onze dorpsvisie hebben we de volgende thema's opgenomen:

1. Wonen
2. Jongeren
3. Landschap en recreatie
4. Verenigingsleven en cultuur
5. Verkeer en vervoer
6. Duurzaamheid en energie
7. Zorg vanuit gemeenschapskracht

- Dorpscommunicatie
- Samenvatting: waarop willen we ons richten 2023 – 2033

gemeente
Het Hogeland

Wapen van de voormalige gemeente Eenrum

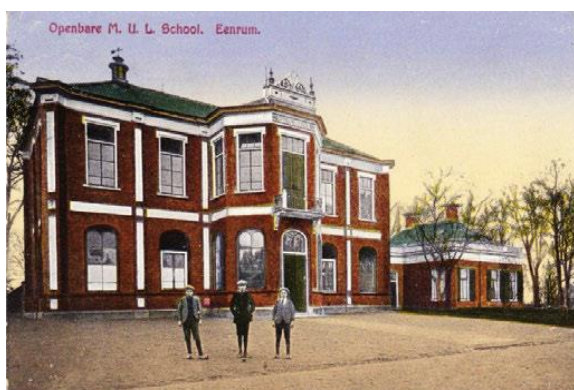
INLEIDING – GESCHIEDENIS

Eenrum (Gronings: Ainrom) is een wierdedorp in de gemeente Het Hogeland in de Nederlandse provincie Groningen.

Eenrum ligt op het Hogeland van Groningen, aan het einde van het Eenrumermaar. Ten oosten van het dorp stroomt het Kanaal Baflo-Mensingeweer. Rond 600 jaar voor Christus vestigden zich de eerste bewoners in het Groninger kustgebied. Rond 200 jaar voor Christus ontstonden de huidige dorpswierden waarop later vaak de kerk werd gebouwd. Dit wordt beschouwd als het begin van Eenrum. In de elfde eeuw werd begonnen met het aanleggen van dijken en werd Eenrum een agrarische nederzetting onder verschillende namen zoals, Arneron, Arnarion, Arneru. Later werd dit Enrum en Ernerum. Uiteindelijk via Eendrum ontstond de huidige naam Eenrum.

De Haven van Eenrum

De oude school op het dorpsplein

Tot 1990 was het dorp de hoofdplaats van de gelijknamige gemeente. In dat jaar werd het samengevoegd met de gemeenten Leens, Ulrum en Kloosterburen tot de gemeente Ulrum, in 1992 De Marne genoemd. Deze gemeente werd op 1 januari 2019 samengevoegd met de gemeenten Winsum, Bedum en Eemsmond tot de gemeente Het Hogeland. Eenrum is één van de 45 dorpen van de gemeente die verder nog bestaat uit 63 buurtschappen en 14 wijken.

Het dorp Eenrum telde in 2021 volgens het CBS 1.490 inwoners. Het dorp is een beschermd dorpsgezicht.

Eenrum ligt grotendeels te midden van akkers en weilanden. Het is een mooi dorp met het oude, idyllische hart van Eenrum, met de mooie kerk, hoog op de wierde en de kleine huisjes in de smalle straten er om heen gedrapeerd. De statige rentenierswoningen, de hoge bomen en het vele groen in het dorp maken Eenrum als een parel die glanst tussen wad en stad. Kenmerkend voor Eenrum ten opzichte van andere dorpen op het Hogeland is de aanwezigheid van (aangeplant) bos aan enkele randen van het dorp.

In 1999 heeft Eenrum het 2200-jarig bestaan gevierd. De Stichting “Ainrom nait van Guster” heeft gedurende dat jaar diverse activiteiten georganiseerd voor en door de inwoners van Eenrum. Een onderdeel hiervan was het verschijnen van het gedenkboek over 2200 jaar Eenrum. De inhoud van dit boek geeft een mooi beeld over de diverse ontwikkelingen gedurende 2200 jaar Eenrum. Uitgave 1999 is te vinden onder ISBN 9090126473

De kerk met de oude pastorie

Bezienswaardigheden

- De kerk uit de 13e eeuw die gedeeltelijk uit tufsteen is opgetrokken. Op 24 mei 1873 sloeg de bliksem in de kerktoeren. Met vereende krachten wisten de Eenrumers de brand te blussen. De kerk heeft een bijzonder Lohman orgel. Op de etenstijden (8.00 uur, 12.00 uur en 18.00 uur) wordt het zogenoemde zoepenbrij klokje geluid.
- De korenmolen (voorheen tevens pelmolen) genaamd De Lelie, gebouwd in 1862 en thans als bakkerijmuseum en bezoekersmolen in gebruik, bediend door vrijwillige molenaars.
- Het mosterdmuseum
- Drie dorpspompen
- De laatste klompenmakerij van de provincie Groningen, bekend van de zogenaamde tripjes of tripklompen
- De restanten van de Lutje Meuln, een achtkante koren- en pelmolen in de Molenstraat die in 1956 grotendeels afgebroken is. Deze molen dateerde uit 1737 en was de oudste koren- en pelmolen in de provincie.
- Het kleinste hotel ter wereld, Hotel De Kromme Raake.
- Arboretum Notoarestoen
- Hertenkamp

Een van de drie dorpspompen, het rode pomke

In het dorp is altijd wel wat te doen. Door de week of in het weekend, er is steeds wel vertier te vinden. Dit varieert van allerlei activiteiten en vele evenementen voor jong en oud, zoals jeu de boules, sportwedstrijden, exposities, kermis, motor- en paardenraces, hardlopen of gewoon wandelen. Dit alles is ook voor de niet- Ainrommers, die zich voor een middag, een avond of meerdere dagen willen onderdompelen in de rust en ruimte van het leven op Het Hogeland.

Voor wandelaars die het Pieterpad lopen en die zijn gestart in Pieterburen is Eenrum het eerste dorp waar men doorheen komt. Men wandelt het dorp binnen via het Oosterbos.

Joods monument in de Jodengang

Molen De Lelie

DORPSVISIE

Ontwikkeling dorpsvisie

Een dorpsvisie is een plan dat gaat over alles wat met de leefbaarheid van het dorp te maken heeft. De inhoud van het plan heeft betrekking op de middellange termijn (10 jaar). Het is een plan dat voor én door Eenrumers is ontwikkeld. Aan bod komen de vragen: hoe spelen we in op de wereld om ons heen? Hierbij denken we aan contacten met onze omgeving en de samenwerking met de nieuwe gemeente Het Hogeland. Wat vragen we van vrijwilligers en welke initiatieven pakken we als dorp zelf op?

In 2019 heeft de Vereniging Dorpsbelangen Eenrum, verder te noemen Dorpsbelangen, het initiatief genomen om aan de slag te gaan met het opstellen van een dorpsvisie. In september 2019 is een start gemaakt met de voorbereidingsgroep Dorpsvisie. Aan tafel zaten inwoners en vertegenwoordigers namens Dorpsbelangen. De groep is tot stand gekomen na een oproep aan dorpsgenoten om mee te denken in deze voorbereidingsgroep. In het colofon staat de samenstelling van de groep genoemd.

De uitdaging was: hoe stellen we als werkgroep een gezamenlijke, door dorpsgenoten gedragen, dorpsvisie op, waarbij we de aanwezige energie van het dorp vrij maken.

Om een zo breed mogelijke dorpsvisie te kunnen opstellen hebben we een twee sporen-beleid uitgezet:

- Er zijn dorpsbijeenkomsten georganiseerd, waarvoor de inwoners persoonlijk zijn uitgenodigd;
- In kleine setting zijn er bijeenkomsten georganiseerd met oudere dorpsgenoten, jongeren, vertegenwoordigers van sportverenigingen en inwoners die zich in brede zin met cultuur bezighouden.

Proces:

Januari 2020 is de eerste dorpsbijeenkomst georganiseerd. Tijdens deze dorpsbijeenkomst werd in korte tijd informatie opgehaald: wat vinden Eenrumers mooi aan hun dorp, waar zijn zij trots op en wat zou aandacht moeten krijgen. De opbrengsten van deze avond vormden de basis voor het vervolg van het dorpsvisietraject. Door corona hadden we te maken met een langere doorlooptijd dan van te voren was bedacht.

We kozen zeven onderwerpen die we de jaren erop tijdens themabijeenkomsten aan bod lieten komen. Deze bijeenkomsten werden begeleid vanuit Groninger Dorpen en bij de inleidingen kwam telkens een inhoudelijk spreker of ervaringsdeskundige aan het woord. De rode draad van de themabijeenkomsten was het ophalen van de wensen, kansen en verwachtingen van Eenrumers. Dat is gelukt, zo blijkt uit deze dorpsvisie.

Achtereen volgens komen aan bod de zeven thema's:

1. Wonen
2. Jongeren
3. Landschap en recreatie
4. Verenigingsleven en cultuur
5. Verkeer en vervoer
6. Duurzaamheid en energie
7. Zorg vanuit gemeenschapskracht

Opzet dorpsvisie:

Deze dorpsvisie is van én voor de inwoners van Eenrum. In de tekst kijken we telkens terug naar onderwerpen die door dorpsgenoten zijn aangedragen. Met de dorpsvisie in onze handen kunnen we vooruitkijken naar wat volgens inwoners van Eenrum van belang is voor de toekomst van ons dorp. Per thema benoemen we een aantal activiteiten en/of doelen. Hier wordt de komende jaren gericht aan gewerkt.

KOM OOK - UW DEELNAME IS BELANGRIJK

Wij volgen voor deze bijeenkomst de richtlijnen van de overheid. Een corona toegangsbewijs is dus nodig. Mocht u daarom niet kunnen komen stuur dan u eventuele opmerkingen en vragen naar ons email-adres. Wij nemen deze mee tijdens de bijeenkomst. Het zou ontzettend fijn zijn als u komt! Aanmelden is niet nodig. Heeft u vragen of wilt u graag meerijden met een dorpsgenoot: dorpsvisieeenrum@gmail.com.

Wat: themabijeenkomst energie en duurzaamheid
Wanneer: dinsdag 26 oktober vanaf 20.00 uur
Voor wie: alle Eenrummers
Waar: in het dorpshuis

>> PS: bent u niet eerder bij een dorpsvisiebijeenkomst geweest?
Geen probleem: u kunt gewoon aansluiten en meepraten. <<
De volgende bijeenkomsten staan op de planning:

DE VOLGENDE BIJEENKOMSTEN:

November	December	Januari	Februari	Maart
Verenigingen en samenwerking	Jeugd	Wonen	Zorg	Koffietafel gesprek rondom cultuur

voorbeeld uitnodiging dorpsbijeenkomst

1. WONEN

Eenrum is een karakteristiek wierdedorp met een aantal beeldbepalende monumenten (cultureel erfgoed) zoals de molen en de kerk. Het is goed wonen in Eenrum: we hebben een groot verenigingsleven, we hebben OV, de sfeer is prettig, we zijn sociaal en ondernemersgezind.

Wat ons betreft kun je goed oud(er) worden in Eenrum. Dat willen we koesteren. Een aantal kritische noten hebben we wel, zoals:

- *het aantal (nieuwe) woningen blijft achter ten opzichte van de vraag*
- *niet voor alle leeftijdsfases zijn er voldoende woningen beschikbaar.*
- *het aangezicht van de doorgaande weg is niet overal mooi.*

Café de Pool aan de Molenstraat

Wat voor dorp willen we zijn? Een belangrijke vraag als het gaat om het invullen van de huidige en toekomstige woonwensen.

Saamhorigheid en open staan voor veranderingen waren positieve punten die over Eenrum werden genoemd tijdens de bijeenkomst. De kanttekening die werd geplaatst, was het huidige aantal woningen en woonvoorzieningen. Inzicht in de woonbehoefte van mensen in Eenrum én mensen die van plan zijn om naar Eenrum te verhuizen bleek een waardevolle stap in het dorpsvisietraject. De werkgroep Wonen (bestaande uit twee leden uit de werkgroep Dorpsvisie en twee leden uit het bestuur van Dorpsbelangen) die in Eenrum actief is, heeft een behoeftepeiling wonen (december 2020) gehouden. Van de huis aan huis verspreide formulieren werden 106 ingevuld. Na de verwerking van de gegevens bleek dat 32 huishoudens direct de behoefte hebben aan een andere woning en 65 huishoudens de behoefte hebben om op termijn binnen Eenrum te verhuizen. Hieruit blijkt dat wonen een zeer belangrijk thema is voor ons dorp.

Uit de behoeftepeiling kwamen de volgende woonwensen naar voren:

- 46% van de huishoudens heeft aangegeven belangstelling te hebben voor een koopwoning, bestaand, dan wel nieuwbouw;
- 32% van de huishoudens heeft belangstelling voor een huurwoning;
- 18% van de huishoudens heeft belangstelling voor een bouwkaavel;
- 4% van de huishoudens wil iets anders (niet nader gespecificeerd).

Met de kaart op tafel hebben we tijdens de themabijeenkomst onder deskundige begeleiding van KUUB (een bouw- en adviesbureau voor collectief en/of particulier opdrachtgeverschap) bekeken wat belangrijke (toekomstige) woonlocaties voor Eenrum zouden kunnen zijn. Inwoners zagen voldoende mogelijkheden en gaven aan dat het de moeite waard zou zijn om de genoemde locaties te onderzoeken op mogelijkheden voor nieuwbouw of inbreiding.

Voor het prettig en toekomstbestendig wonen in Eenrum is het voor inwoners belangrijk om duurzaam (waaronder energieneutraal) te wonen en te bouwen. Begrippen als sociaal en samenzijn, levensloopbestendig, woonruimte voor jongeren en mogelijkheden voor nieuwbouw werden genoemd. Ook zal het realiseren van doorstroming op de woningmarkt een prominente plek moeten krijgen. Om dat te bereiken is een goed plan nodig. Aanpalende thema's zoals voorzieningen en zorg voor elkaar moeten hierin verwerkt worden.

Waarop gaan we ons richten:

- Onderzoek naar de nieuwbouw/inbreidingsmogelijkheden voor Eenrum. Hierover is al actief overleg met de gemeente. Inwoners die hieraan een zinvolle bijdrage kunnen leveren, roepen we op om aan te sluiten. Op basis van belangstelling kunnen we bijeenkomsten organiseren.
- In samenwerking met de Werkgroep Wonen en inwoners: opstellen van toekomstbestendig woonplan Eenrum.
- Monitoring Wonen: herhaaldelijk
- wat is de belangstelling rondom dit onderwerp?

VOORZIENINGEN

In ons dorp zijn redelijk wat voorzieningen zoals het integraal kindcentrum, waar kinderopvang, de peuterspeelzaal en de basisschool zijn ondergebracht, het dorpshuis, middenstand, horeca, het verenigingsleven (hierover meer in hoofdstuk Verenigingen), een huisarts en een praktijk voor fysiotherapie, maar ook recreatie- en zorgvoorzieningen. We merken dat voorzieningen in dorpen onder druk staan. Dorpspromotie waarin ook aandacht is voor voorzieningen, zal Eenrum goed doen: voor haar positie in de omgeving voor de huidige en toekomstige inwoners.

Huis uit de 17e eeuw

2. JONGEREN

Jeugd zoekt jeugd, wordt wel eens genoemd. Dat geldt ook voor de Eenrumer jongeren.

Uit de enquête die onder basisschoolleerlingen en jeugd tussen 12 en 18 jaar is afgenomen, zien we dat jongeren over het algemeen tevreden zijn over Eenrum. Als er suggesties voor verbeteringen worden geopperd, zijn het vaak onderwerpen die te maken hebben met het ontmoeten van leeftijdsgenoten op sportief, creatief of cultuur vlak. Ondanks dat de suggesties niet altijd haalbaar zijn, verdienen zij een plek in deze dorpsvisie.

Door twee werkgroep leden is een vragenlijst opgesteld voor de basisschoolleerlingen van de groepen 7 en 8 en de jeugdleden van VV Eenrum. Alle leerlingen van groep 7 en 8, totaal 24 leerlingen, hebben de vragenlijst ingevuld en van de 60 uitgereikte vragenlijsten bij de jeugdleden van de voetbalvereniging zijn 15 vragenlijsten ingevuld.

- Activiteiten & verenigingen

Eenrum heeft activiteiten en voorzieningen op het gebied van sport, spelen, cultuur, de jeugdsoos, muziek en naschoolse activiteiten. We hebben jongeren gevraagd wat zij van het aanbod vinden.

De jeugd 12 – 18 jaar maakt hoofdzakelijk gebruik van het sportveld en niet van andere faciliteiten. De respondenten zijn hoofdzakelijk lid van VV Eenrum – een enkeling heeft ook nog een lidmaatschap bij een andere vereniging. Een zeer ruime meerderheid is tevreden met het aanbod van activiteiten in ons dorp.

Van de basisschoolleerlingen is 83% van de benaderde groep lid van een vereniging, hoofdzakelijk van VV Eenrum. Daarnaast maken de basisschoolleerlingen veel gebruik van het sportveld, de speeltuin

IKC De Linde en turnhal

en de jeugdsoos. Een aantal leerlingen mist aanbod van activiteiten. De activiteiten die worden genoemd zijn overwegend ‘samen doen’ activiteiten. Geopperde ideeën zijn bijvoorbeeld het realiseren van een skatepark of een gamehal.

Daarnaast gaf 34% van de leerlingen aan graag aan mee te willen doen aan naschoolse activiteiten op het gebied van cultuur, creativiteit en/of sport.

- Voorzieningen

Eenrum heeft voorzieningen die belangrijk zijn voor de leefbaarheid van ons dorp, zoals winkels, de school, de huisartsenpraktijk, de kapper.

50% van zowel de basisschoolleerlingen als de jeugd van 12 -18 jaar mist voorzieningen. Een aantal ideeën die worden genoemd, zouden haalbaar kunnen zijn wanneer het ondergebracht wordt in een andere voorziening, zoals bijvoorbeeld een discotheek of bibliotheek in het dorpshuis.

In het dorp is een jeugdsoos. Opvallend is dat bij beide groepen (basisschool en jeugd 12 - 18) de positie van de jeugdsoos wordt aangehaald. Enkele leerlingen van de basisschool geven aan gebruik te maken van de jeugdsoos - met de opmerking de jeugdsoos graag te “verbeteren”, terwijl niemand van de respondenten van de jeugd 12 – 18 jaar aangeeft gebruik van de jeugdsoos te maken.

- **Verkeersveiligheid**

Verkeersveiligheid is ontzettend belangrijk. Van huis naar school, werk, de sportvereniging of de jeugdsoos hebben jongeren misschien te maken met verkeersonveilige situaties. We vroegen de jongeren wat zij vinden van de verkeersveiligheid in ons dorp.

Voor de basisschoolleerlingen geldt dat 50% verkeersonveilige situaties rondom school of in het dorp ervaart. Te hard rijden en veel auto's rondom school, wordt als onveilig omschreven. Ideeën om de situaties te verbeteren, zijn: bij school het parkeren verbeteren, meer verkeersborden, meer zebrapaden en stoplichten plaatsen. Daarnaast: bussen die leerlingen vervoeren naar de turnhal moeten niet langs de school rijden (dat kan gewoon een straat verderop), verbeteren van de fietspaden, flitspalen, smileypalen en een spiegel bij het pand Bulthuis plaatsen.

Onder de jeugd van 12 – 18 jaar is 80 % van de respondenten tevreden over de verkeerveiligheid in ons dorp.

- **Openbaar vervoer (OV)**

De jeugd van 12 – 18 jaar maakt veelvuldig gebruik van het OV. Uit de antwoorden van de vragenlijst blijkt dat het huidige aanbod aan voorzieningen moet blijven.

- **Wonen**

Er komt een moment dat de huidige jongeren er aan toe zijn om op zichzelf te gaan wonen.

Woningbouw staat onder druk. Daarom vroegen we de jeugd van 12 – 18 jaar of zij vinden dat we samen met de gemeente Het Hogeland naar mogelijkheden voor woningbouw moeten kijken.

Conclusie: 86,7 % van de jongeren geeft aan dat er naar mogelijkheden voor woningbouw in Eenrum moet worden gekeken.

Tot slot vroegen we zowel de basisschoolleerlingen als de jeugd van 12 – 18 jaar welke onderwerpen zij van belang vinden om de leefbaarheid te behouden en te verhogen? Ze mochten alles opschrijven wat er rond dit onderwerp in hun opkwam. Lees hier het resultaat:

Jeugdsoos voor de oudere jeugd

Kwaliteit van de horeca

Meer naschoolse activiteiten

Meer woningen voor de jongeren

Openbaar vervoer

Veiligheid van de wegen

Wonen algemeen

Meer winkels

Huisarts

Een ziplijn en een groot speeltoestel in de speeltuin, boomhutten

Jeugdsoos

Een parkje voor honden, met activiteiten voor de hond (3x)
De Coöp (2x)
Crosspark (legaal) (3x), Mc Donalds (3x), zwembad (3x), kartbaan (2x)
Dat we goed laten zien dat hier nog een school is, want bijna niemand weet dat
Ligplaatsen voor boten en de steigers vernieuwen, helling voor boten bij de kanocamping
Meer parkeerplaatsen in het dorp
Meer huizen bouwen
Betere jeugdsoos

Waarop gaan we ons richten?

Jeugdsoos: aansluiting zoeken – o.a. bij het bestuur van de jeugdsoos

In samenwerking met de jeugdsoos onderzoeken welke ideeën op het vlak van activiteiten en voorzieningen ondergebracht zouden kunnen worden bij bijvoorbeeld het dorpshuis (bibliotheek, discotheek) of andere voorzieningen.

Inbrengen van de aangereikte ideeën rondom verkeersveiligheid in de op te zetten werkgroep Verkeer en Vervoer.

3. LANDSCHAP EN RECREATIE

De seizoenen beleef je goed in Eenrum. Ons wierdedorp, waarin smalle straten en kleine steegjes in het centrum uitwaaien naar de randen van het dorp, waar rust en ruimte zich aanbieden. Het dorp is omgeven door groen en water. Rondom het dorp is bos, een bijzonder gegeven voor het Hogeland. Mensen wandelen graag in en rondom Eenrum (het Pieterpad gaat door ons dorp!) of vertoeven op of aan het water. Recreatie en toerisme is overwegend kleinschalig, iets wat ook past bij ons dorp. Het dorp en haar omgeving is karakteristiek en dat koesteren we. Dat geldt voor zowel het zelf recreëren in de omgeving, als ook in het aanbod aan recreatie en toerisme.

Eenrum is gastvrij en dat willen we ook meer aandacht geven de komende jaren. Met oog voor promotie van en informatie over ons dorp. Zodat je in één oogopslag ziet wat waar is. Ideeën daarvoor zijn:

- Verbetering / vernieuwing van de dorpswebsite
- Een goed, dorpseigen informatiebord. Handig voor toeristen maar ook voor ons als dorpsbewoners, zodat we weten wat het dorp te bieden heeft en we het zelf ook kunnen promoten in onze omgeving.

Onze groene en waterrijke omgeving trekt recreanten en toeristen. Ook het Pieterpad zorgt voor veel

Camping De Dobbe

lopers door het dorp, maar we willen ze ook graag een goede (rust)plek bieden. Er is behoefte aan meer goede overnachtingsplekken.

Uit de dorpsbijeenkomst komt naar voren dat de plek waar de kanocamping is gevestigd een toeristische trekker kan zijn. Verbetering en onderhoud van deze plek is noodzakelijk.

Een ander punt dat aandacht nodig heeft, zijn de fiets- en wandelpaden langs en door het dorp. De paden zijn over het algemeen niet goed onderhouden en daardoor soms slecht begaanbaar.

Eenrum is ondernemersgezind. We vinden het belangrijk dat we de recreatief ondernemers kunnen ondersteunen om ons dorp blijvend op de kaart te zetten.

Waarop gaan we ons richten?

- Recreatieplan: Dorpsbelangen is initiërend richting Hogeland West/Treffend Eenrum om het gesprek op touw te zetten en te bezien of een recreatieplan opgezet kan worden.
- In samenwerking met o.a. gemeente en recreatief ondernemers: bewegwijzering in ons dorp opzetten.
- In samenwerking met recreatief ondernemers kennis ophalen bij Marketing Groningen: hoe promoten we ons dorp aan de toerist die houdt van rust, ruimte en kleinschaligheid en hoe zetten we onze dorpscommunicatiemiddelen (o.a. website) hiervoor in?

- Ook voor eigen recreatie aandacht: een rondje Eenrum maken (van bos naar bos) en de paden van de bestaande ommetjes verbeteren. Aandacht voor de fiets- en wandelpaden en afspraken maken voor het onderhoud en de begaanbaarheid.
- Fysieke aanduidingen in het dorp: een informatiebord / informatiezuil maken en plaatsen op een centrale plek in het dorp.
- Tot slot: we hebben meerdere dorpsgidsen en we willen dorpswandelingen onder leiding van een gids meer promoten.

SAMEN AAN DE SLAG IN HET LANDSCHAP

Tijdens de dorpsbijeenkomst vertelde een medewerker van Landschapsbeheer Groningen over de ervaringen als inwoners onder begeleiding werkzaamheden uitvoeren in het dorpslandschap. Landschapsbeheer is de organisatie in Groningen die hierin inwonersgroepen, zoals bijvoorbeeld groengroepen, kan ondersteunen. Zij helpen bij het ontwikkelen van een landschapsvisie (groen in en rondom dorpen) maar ondersteunen ook vrijwilligers, delen kennis over o.a. fruitbomen snoeien en lenen werkmaterialen uit zodat je als dorp niet alles zelf hoeft aan te schaffen om aan de slag te kunnen gaan.

Notoarestoen

Eenrumermaar

4. VERENIGINGSLEVEN EN CULTUUR

Net als vele Groninger dorpen, heeft Eenrum een ontzettend actief verenigingsleven. Van meet af aan is elkaar treffen één van de belangrijkste waarden van het hebben van verenigingen. Deze verenigingen bestaan dankzij de tomeloze inzet van vele vrijwilligers. Vrijwilligers zijn cruciaal voor het verenigingswerk.

Als het gaat om het verenigingsleven, kunnen we ons dorp verdelen in sport en cultuur. In de samenstelling van deze dorpsvisie zijn tafelgesprekken gevoerd met de sportverenigingen (o.l.v. Sterk Vrijwilligerswerk) en de cultuurverenigingen.

SPORT

Het feit dat ons dorp o.a. een sportpark heeft, laat zien dat sporten en Eenrum hand in hand gaan. De grootste vereniging van ons dorp is hier actief: VV Eenrum – sinds 1918. ‘Samen doen is beter’ aldus hun slogan. Deze past ook goed bij de visie van het dorp.

Veel Eenrumers sporten. Helaas niet iedereen (meer) in verenigingsverband. De voetbalvereniging heeft mede door zijn regionale werking nog steeds een groei in het aantal leden. We zien in zijn algemeenheid dat het aantal leden bij sportverenigingen de laatste jaren terugloopt. Bij een aantal verenigingen is dit zelfs zo sterk dat voortgang in het geding komt. Tijd voor actie: daarom is samen met Sterk Vrijwilligerswerk de stand van zaken van onze sportverenigingen onder de loep genomen en vooruit gekeken naar de mogelijkheden tot samenwerking tussen verenigingen.

We willen de verenigingen van Eenrum prominent op de kaart zetten. We gaan uit van de vraag: hoe komt Eenrum en omgeving tot bewegen? Om dit goed te laten beginnen, is het verstandig om een project op te zetten. Dat is één van de uitkomsten uit de inventarisatie binnen de sportverenigingen. Er is inmiddels een opzet gemaakt hoe we daartoe kunnen komen. Door in gezamenlijkheid te werken versterken we de verenigingen en daarmee ook de dorpsgemeenschap.

De communicatie rondom het verenigingsleven verdient aandacht. Dit dient uitnodigend en verbindend te zijn met als doel zo veel mogelijk mensen mee te laten doen en nieuwe leden te werven.

Waarop gaan we ons richten

- Vervolg geven aan de inventarisatie van Sterk vrijwilligerswerk. De sportverenigingen van Eenrum gaan we prominent op de kaart zetten. De sportverenigingen stellen een projectplan op.
- Ter ondersteuning van de activiteiten zijn fondsbijdragen en is subsidieondersteuning nodig.
- Dorpscommunicatie versterken. Eenrumonline.nl wordt ontwikkeld tot een portaal voor alle verenigingen en stichtingen.

CULTUUR

Cultuur is een onderwerp dat zich niet gemakkelijk in één zin laat vatten. Het gaat over beleving, uitingvormen en historie. Cultuur wordt gemaakt door en voor mensen. Voorbeelden hiervan zijn schilderkunst, muziek, en dans en activiteiten waarbij aandacht is voor de historie van Eenrum. In Eenrum is besef en waardering voor cultuur. Een activiteit uit het verleden, zoals Ainrom nait van guster waarin een historisch openluchtspel centraal stond, staat de meeste volwassenen helder voor de geest.

De waardering voor cultuur in ons dorp is groot en dat komt vooral omdat cultuur mensen verbindt. De gemeente Het Hogeland start in 2022 met het schrijven van een nieuwe Cultuurnota. De Eenrumers gaan actief input geven aan de gemeente voor de Cultuurnota. We gaan Eenrum als cultuurdorp positioneren.

Op dit moment zijn in ons dorp meerdere verenigingen, kringen en inwonersinitiatieven actief binnen het culturele vlak. Er worden diverse activiteiten georganiseerd op het gebied van muziek, toneel, kunst, historische kring, fotopresentaties, exposities, activiteiten rondom de kerk en de molen, rondleidingen. Als we ons dorp vergelijken met andere dorpen in onze gemeente, zijn er in ons dorp veel verenigingen actief. Dat willen we ook graag zo houden.

Eenrum: cultureel aantrekkelijk dorp voor jong en oud

Het enthousiasmeren van dorpsgenoten en vooral kinderen voor cultuur is een speerpunt. Georganiseerde activiteiten zijn nu veelal kleinschalig maar ook versnipperd. Er is de behoefte aan meer samenwerking om een completer aanbod van activiteiten te realiseren.

We gaan ons richten op het aantrekken van geïnteresseerde bezoekers van buiten ons dorp.

Hierdoor wordt Eenrum alleen nog maar leefbaarder.

In overleg met de basisschool gaan we culturele activiteiten aanbieden. Dat kan tijdens schooltijden, maar ook als onderdeel van naschoolse activiteiten. Het is belangrijk dat het aanbod aansluit bij de doelgroep.

Waarop gaan we ons richten

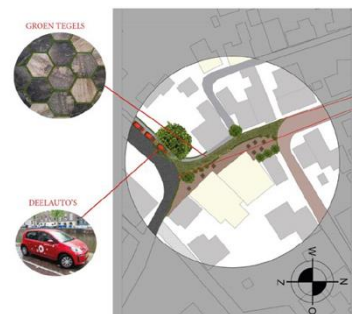
- Verbeteren van de website eenrumonline.nl met als doel georganiseerde activiteiten goed zichtbaar en kenbaar maken. Dit speelt zowel voor recreatie, toerisme, sport en cultuur.
- Er is een werkgroep cultuur (Cultureel Collectief Eenrum) actief die de coördinatie en samenwerking tussen deelnemers en/of aanbieders verder vorm gaat geven.
- Aantrekken doelgroepen buiten Eenrum: hoe zetten we ons cultuuraanbod breder in de markt? Een aantrekkelijk naschools cultuuraanbod samenstellen passend bij de doelgroep.
- Input leveren aan de Cultuurnota van de gemeente Het Hogeland met als doel Eenrum als cultuurdorp te positioneren.
- Voor een betere afstemming een periodiek overleg met alle betrokkenen/organisatoren van culturele activiteiten.

5. VERKEER EN VERVOER

Wonen in Eenrum is aangenaam. Rust en ruimte in het bos en bij het Arboretum worden afgewisseld door de authentieke dorpse smalle steegjes rondom de kerk. Voetgangers, fietsers, auto's, landbouwverkeer, bussen en vrachtauto's moeten allemaal door het dorp. De wegen en straten, die aangelegd zijn in de tijd dat er gebruik werd gemaakt van paard en wagen, zijn hier niet op berekend. De verkeersdruk, die in de loop der jaren fors is toegenomen, zorgt tevens voor aanzienlijke schade aan gebouwen en monumentaal erfgoed. Het beschermde dorpsgezicht wordt hierdoor bedreigd. De vele verkeersbewegingen, met name van het zware wegverkeer, leiden tot gevaarlijke situaties en daarmee een groot gevoel van onveiligheid. Ook is sprake van forse beschadigingen van het wegdek, vooral bij de klinkerstraten.

We gaan een verkeerskundige (specialist vanuit de gemeente) benaderen om samen een verkeers(circulatie)plan op te stellen. In het verleden is vaak geopperd om een rondweg te realiseren om zo ons dorp van de verkeersdruk te ontlasten. In het verkeersplan zal ook aandacht moeten zijn voor straatverlichting, fietspaden, plekken waar voetgangers oversteken en parkeergelegenheid. Daarnaast kunnen in het verkeersplan ook toekomstgerichte mogelijkheden aan bod komen zoals een oplaadpunt voor een elektrische (deel)auto. Rondom de basisschool is de verkeerssituatie gevaarlijk. Hiervoor zijn door de voormalige gemeente de Marne al verbeterplannen ontwikkeld, maar niet uitgevoerd. We gaan dit weer bij de gemeente onder de aandacht brengen.

Openbaar vervoer

Het openbaar vervoer is op orde. Dat is voor nu de conclusie. Met het huidige openbaar vervoer lukt het de dorpsbewoners om op gezette tijden van plaats A naar plaats B te komen. Dat is wat we ook voor de toekomst willen behouden: voor jong, oud, mindervalide etc. Iedereen moet zich kunnen blijven vervoeren.

Waarop gaan we ons richten

- Op initiatief van Dorpsbelangen wordt een werkgroep Verkeer en Vervoer samengesteld. Deze bestaat uit een diversiteit aan inwoners waaronder (agrarisch) ondernemers, vertegenwoordigers van de basisschool e.a. Het startpunt is het gesprek met een verkeerskundig specialist. De uitkomst is een verkeersplan. Wat daar in komt te staan en hoe dat er uit ziet, is aan de werkgroep in samenspraak met het dorp te bepalen.
- Rondom het aanbod openbaar vervoer structureel onze wensen blijven uiten richting OV Bureau Groningen Drenthe en hierover ook met omliggende dorpen en gemeente in gesprek te blijven. We maken ons sterk om de bestaande voorzieningen op het huidige peil te houden.

Wat doet het OV-Bureau Groningen Drenthe?

De missie van het OV-bureau is het realiseren, in stand houden en het verbeteren van een toekomstbestendig en toegankelijk mobiliteitssysteem. Dit systeem heeft als doel het landelijk gebied en de steden toegankelijk te maken en te houden. Daarnaast moet het openbaar vervoer betaalbaar zijn en blijven voor zowel de reiziger als overheid.

Deze missie is breder dan het busvervoer alleen en wat het OV-bureau zelfstandig kan bereiken. Daarom is het van belang dat het OV-bureau samenwerkt met partners als het Rijk, provincies, gemeenten, vervoerders, bedrijven, onderwijsinstellingen en andere organisaties die mee kunnen helpen om de missie te realiseren.

6. DUURZAAMHEID EN ENERGIE

Duurzaamheid is in de kern: een goede, langdurige balans tussen de sociale omgeving, milieu en economie. Tijdens de dorpsavond over dit onderwerp kwamen we met elkaar tot de conclusie dat er in ons dorp op het gebied van duurzaamheid en energie weinig, gezamenlijke, initiatieven zijn. Duurzaamheid is ook een inclusief onderwerp. Dat wat we doen moet van waarde zijn voor zoveel mogelijk mensen in ons dorp. We willen en kunnen hierin stappen zetten.

De grootste aandachtvragers rondom duurzaamheid zijn op dit moment elektriciteit en gas. Dit speelt zowel op privé- als dorpsniveau. In de bijeenkomsten is gesproken over isolatie en andere energiebesparende maatregelen toe te passen. Op dorpsniveau is gesproken over het plaatsen van windmolens en het aanleggen van zonneparken. Het is een voorwaarde om kennis te hebben van de mogelijkheden per huishouden en om gezamenlijke initiatieven op het gebied van duurzaamheid en energie te realiseren. Hiervoor is een groep geïnteresseerde inwoners als initiatiefnemers nodig. Deze groep kan ondersteund worden door organisaties zoals de GrEK – Groninger Energie Koepel. Hierbij gaan we actief kennis opdoen door bijvoorbeeld jaarlijks een informatiebijeenkomst te organiseren.

Tijdens de dorpsbijeenkomst is aangegeven dat er belangstelling is voor de volgende onderwerpen:

- Gezamenlijk opwekken van energie: welke mogelijkheden zijn er, wat is passend voor Eenrum, hoe is de samenwerking met omliggende dorpen, wat is de connectie met de Hogelandse Energie Coöperatie (HEC)?.
- Gezamenlijk besparen op het verbruik van elektriciteit en gas: collectieve inkoop van producten zoals bijvoorbeeld een warmtepomp, kierenjacht/warmte(lek) meting en voorlichting door een energiecoach.
- In gesprek met organisaties over dit onderwerp: isolatie van huizen van de wooncorporaties, straatverlichting op Led (+ zonnecollector) en sensor
- Deelauto en elektrische laadpalen
- Gedeeld eigenaarschap en recycling stimuleren: delen van gereedschap en andere producten, hergebruik van spullen: kringloop in Eenrum, repaircafé: gezamenlijk opknappen van apparaten

Waarop gaan we ons richten

- Actief kennis opdoen door bijvoorbeeld jaarlijks een informatiebijeenkomst te organiseren over het onderwerp duurzaamheid. Laten we starten met (meer) bewustwording rondom dit onderwerp: wat is de voetafdruk (uitstoot CO₂) per huishouden.
- Contact leggen met woningstichting Wierden en Borgen om de mogelijkheden van verduurzaming van huurwoningen te onderzoeken.
- Energiecoaches Het Hogeland benaderen: zij geven advies over energiebesparende maatregelen (per huishouden).
- Starten met een initiatiefgroep duurzaamheid.
- We houden een behoeftepeiling 'duurzaamheid en energie' in het dorp.
- Dorpscommunicatie: De Ainrommer en eenrumonline.nl inzetten voor communiceren van beschikbare regelingen en ontwikkelingen.

7. ZORG VANUIT GEMEENSCHAPSKRACHT

In veel dorpen in Groningen werkt men aan vormen van noaberschap – we hebben zelfs een netwerk van zorgzame dorpsinitiatieven in Groningen: www.zorgzamedorpengroningen.nl. Het laat zien dat zorg – en vooral zorgzaam zijn - een onderwerp is dat ons bezighoudt. We hebben te maken met een afnemend aantal lokale zorgvoorzieningen en de zorgkosten stijgen. Hoe spelen we preventief in op deze ontwikkelingen. Voorkomen is nog altijd beter dan (moeten) genezen. Hoe doen we dat in Eenrum?

Omkijken naar elkaar

Het dorp is gebaat bij een gemeenschap waarin mensen naar elkaar omkijken. Hierin is persoonlijk contact erg belangrijk. Een voldoende aanbod van levensloopbestendige voorzieningen zijn een belangrijke voorwaarde om in ons dorp te kunnen blijven wonen. Behoeften van verschillende generaties moeten op elkaar worden afgestemd. Als je dat lukt, ben je een zorgzaam dorp.

Gezond, fit en vitaal in Eenrum

In het dorp zijn meerdere dorpsinitiatieven rondom informele zorg. Ontmoetingspunt is daar één van. Graag willen we in Eenrum een natuurlijke samenwerking tussen informele en formele zorg (bijvoorbeeld huisartsen, fysiotherapie). Daarnaast bedenken we met elkaar wat dorpsgenoten willen op het gebied van bijvoorbeeld passende huisvesting, vraag en aanbod bij elkaar brengen en (dorps)vervoer realiseren.

Tijdens de dorpsavond zijn suggesties meegegeven om Eenrum een meer zorgzaam dorp te maken. Dit zijn:

- Aagstheem weer terug met een zorgaanbod voor dorpsgenoten
- Laagdrempelige ontmoetingsplek op een goed bereikbare locatie.
- Stoepen beter maken en oversteekplaatsen, waar nodig, verbeteren.
- Nieuwe inwoners actief bij initiatieven betrekken.
- Sportverenigingen voor jong en oud
- Bewegen (gym ouderen, zwemmen, etc.)
- Wandelen met elkaar in het dorp + aansluitend wat drinken.

Vrijwilligers

Als het gaat om goed leven in Eenrum, zijn vrijwilligers en hun inzet onmisbaar. Het repaircafé, de tuinclub, de verenigingen – allemaal kunnen zij hun werk doen dankzij de inzet van vrijwilligers. Vrijwilligers kunnen en moeten nooit de rol van formele zorg overnemen.

Waarop gaan we ons richten

Dorpsbelangen is initiërend voor het opzetten van het gesprek over zorg als gemeenschapskracht en wint informatie in bij Groninger Dorpen en welzijnswerk.

DORPSCOMMUNICATIE

Informeren over en/of betrekken bij dorpsonderwerpen via gesprekken, website en dorpskrant, dat is wat in de kern onze dorpscommunicatie inhoudt. Dorpsgenoten die zich bezig houden met dorpsbrede onderwerpen zijn verantwoordelijk voor de communicatie hierover naar hun omgeving. De kanalen die we faciliteren, zijn dorpsgesprekken (bijvoorbeeld de algemene ledenvergadering van Dorpsbelangen), de website (eenrumonline.nl) en de dorpskrant (De Ainrommer).

De website is toe aan vernieuwing en de redactie van eenrumonline.nl. werkt hieraan. Zo moeten verenigingen beter zichtbaar worden, zijn sommige functies gedateerd en moet de site uitnodigend worden voor dorpsgenoten, recreanten en toeristen.

SAMENVATTING: WAAROP GAAN WE ONS RICHTEN 2023 -2033

Alle onderwerpen en activiteiten in deze dorpsvisie staan hieronder gebundeld. Stuk voor stuk zijn het dorpsonderwerpen. De rol van Dorpsbelangen is 'spin in het web': zij nemen bij onderwerpen of ontwikkelingen het initiatief maar zijn niet de eigenaar van een onderwerp. Dorpsbelangen zoekt altijd de aanwezige (inspan)kracht vanuit het dorp.

Wonen

Waarop gaan we ons richten:

- Onderzoek naar de nieuwbouw/inbreidingsmogelijkheden voor Eenrum. Hierover is al actief overleg met de gemeente.
- In samenwerking met de Werkgroep Wonen en inwoners: opstellen van toekomstbestendig woonplan Eenrum

Landschap en recreatie

Waarop gaan we ons richten?

- Recreatieplan. Dorpsbelangen is initiërend om een recreatieplan op te stellen.
- In samenwerking met o.a. gemeente en recreatief ondernemers: Fysieke aanduidingen in het dorp: een informatiebord / informatiezuil plaatsen op een centrale plek in het dorp.
- In samenwerking met recreatief ondernemers kennis ophalen bij Marketing Groningen: hoe promoten we ons dorp aan de toerist die houdt van rust, ruimte en kleinschaligheid en hoe zetten we onze dorpscommunicatiemiddelen (o.a. website) hiervoor in?
- Ook voor eigen recreatie aandacht: een rondje Eenrum maken (van bos naar bos) en de paden van de bestaande ommetjes verbeteren. Daarbij direct ook afspraken maken voor het onderhoud. Tot slot; aandacht voor de fiets- en wandelpaden.
- We hebben meerdere dorpsgidsen. We gaan dorpswandelingen onder begeleiding van de gidsen promoten.

Verenigingsleven – Sport

Waarop gaan we ons richten

- Vervolg geven aan inventarisatie gemaakt door Sterk Vrijwilligerswerk. De sportverenigingen van Eenrum gaan we prominent op de kaart zetten. Een projectplan voor gezamenlijke activiteiten om bijvoorbeeld nieuwe leden te werven is wenselijk.
- Ter ondersteuning van de activiteiten zijn fondsbijdragen en subsidieondersteuning nodig. Dorpsbelangen wil kennis opdoen rondom deze onderwerpen en dit aanbieden aan de verenigingen in ons dorp.
- Dorpscommunicatie versterken. eenrumonline.nl ontwikkelen tot een portaal voor alle verenigingen.

Verenigingsleven – Cultuur

Waarop gaan we ons richten

- Culturele activiteiten en initiatieven goed zichtbaar en kenbaar maken op eenrumonline.nl. Na de dorpsbijeenkomst is de werkgroep Cultuur Collectief Eenrum opgericht. Deze werkgroep zorgt voor de coördinatie en samenwerking tussen de verschillende cultuuraanbieders.
- Aantrekken doelgroepen buiten Eenrum. Hoe zetten we ons cultuuraanbod breder in de markt. In samenwerking een aantrekkelijk naschoolse cultuuraanbod samenstellen.
- De werkgroep gaat contact met de gemeente opnemen om input leveren op de nog op te stellen Cultuurnota. De insteek is Eenrum als cultuurdorp positioneren.

Verkeer en vervoer

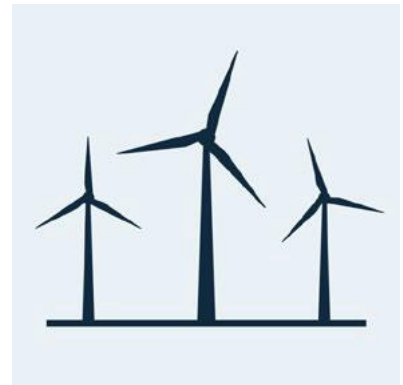
Waarop gaan we ons richten

- Op initiatief van Dorpsbelangen wordt een werkgroep Verkeer, Vervoer en Veiligheid samengesteld. Het startpunt is het gesprek met een verkeerskundig specialist. De uitkomst is een verkeersplan.
- Rondom openbaar vervoer structureel onze wensen blijven uiten richting OV Bureau Groningen Drenthe en hierover ook met omliggende dorpen en de gemeente in gesprek te blijven. We hebben op het platteland allemaal baat bij een goed aanbod van OV.

Duurzaamheid en energie

Waarop gaan we ons richten

- Starten met een initiatiefgroep duurzaamheid. Rondom het onderwerp energie is ondersteuning vanuit de GrEK mogelijk
- Actief kennis opdoen door bijvoorbeeld jaarlijks een informatiebijeenkomst te organiseren over het onderwerp duurzaamheid. Laten we starten met (meer) bewustwording rondom dit onderwerp: wat is de voetafdruk (uitstoot CO₂) per huishouden.
- Energiecoaches Het Hogeland benaderen. Zij geven advies over energiebesparende maatregelen (per huishouden).
- Opstellen van een behoeftepeiling 'duurzaamheid en energie' in het dorp.
- Dorpscommunicatie: De Ainrommer en eenrumonline.nl inzetten voor de communicatie van beschikbare regelingen en ontwikkelingen.

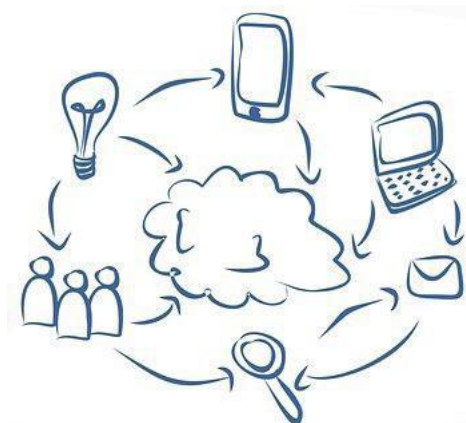
Zorg vanuit gemeenschapskracht

Waarop gaan we ons richten

- Dorpsbelangen is initiërend voor het opzetten van het gesprek over zorg vanuit gemeenschapskracht en wint hierover informatie in bij Groninger Dorpen en welzijnswerk.

Klompemakerij van der Meulen

Colofon

Dorpsvisie Eenrum is een uitgave van en voor de inwoners van Eenrum en verscheen in 2023. De uitgave is tot stand gekomen mede dankzij een bijdrage van de gemeente Het Hogeland en de Provincie Groningen. Het initiatief voor het maken van de dorpsvisie komt van de hand van Vereniging Dorpsbelangen Eenrum.

Aan deze dorpsvisie werkten mee:

Werkgroep Dorpsvisie:

[Redacted]

Begeleiding en redactie: [Redacted], Groninger Dorpen

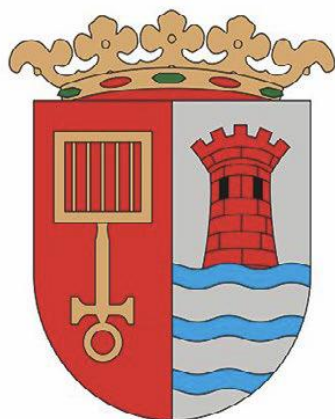
Onze dank gaat uit naar alle inwoners van Eenrum die hebben meegewerkt aan de totstandkoming van deze dorpsvisie.

Druk: De Print Winsum

Vereniging Dorpsbelangen Eenrum

www.eenrumonline.nl

info@eenrumonline.nl

EENRUM

